

RACHEL JOYCE

**HAROLD
FRYN**
**ODOTTAMATON
TOIVIORETKI**

Ihanasti sydäntäkirpaiseva
romaani toivosta ja muuttumisesta.

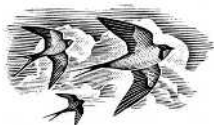
– O: The Oprah Magazine

WSOY

RACHEL JOYCE

HAROLD FRYN
ODOTTAMATON
TOIVIORETKI

SUOMENTANUT HILKKA PEKKANEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos
The Unlikely Pilgrimage of Harold Fry

© RACHEL JOYCE 2012

KARTTA: JOHN TAYLOR

KUVITUS: ANDREW DAVIDSON

First published in Great Britain in 2012 by Doubleday
an imprint of Transworld Publishers
Suomenkielinen laitos © Hilkka Pekkanen ja WSOY 2014

ISBN 978-951-0-39112-9

PAINETTU EU:SSA

*Paulille, joka kulkee kanssani, ja isälleni
Martin Joycelle (1936–2005)*

Jos tänne riennät katsomaan
saat nähdä todellista urheutta;
on yksi horjumaton päällä maan,
hän kestää monenmoista surkeutta.
Ei mikään häntä lannista,
ei milloinkaan hän luovuta,
ei horjuttaa voi mikään taakka
päätoista vaeltaa perille saakka.

– JOHN BUNYAN, *Kristityn vaellus*

1

Harold ja kirje

KIRJE JOKA MUUTTI kaiken saapui tiistaina. Oli tavallinen huhtikuun puolivälin aamu, tuoksui puhtaalta pyykiltä ja vasta-leikatulta ruoholta. Harold Fry istui aamiaispöydän ääressä parta ajeltuna yllään puhdas paita ja solmio ja edessään paahtoleivän-viipale, jota hän ei syönyt. Hän tuijotti keittiön ikkunasta takapihan siistää nurmikko. Nurmikon keskellä sojotti Maureenin kokoontaittava pyykkilinet, ja sitä ahdisti kaikilta kolmelta sivulta naapuritontteja rajaava umpinainen lauta-aita.

»Harold!» Maureen huusi pölynimurin surinan yli. »Posti tuli!»

Harold ajatteli, että olisi ehkä mukavaa lähteä ulos, mutta siellä ei ollut muuta tekemistä kuin ruohon leikkaaminen, ja hän oli leikannut ruohon edellisenä päivänä. Pölynimuri vaikenä ulvahaen, ja vaimo ilmestyi näkyviin vihaisen näköisenä kirje kädessä. Hän asettui istumaan Haroldia vastapäätä.

Maureen oli hento, ja hänellä oli lyhyt hopeanharmaa tukka ja rivakka kävelytyyli. Kun he olivat tutustuneet toisiinsa, mikään ei tuntunut Haroldista hauskemmalta kuin saada Maureen nauramaan. Oli mukavaa katsella, kuinka huoliteltu olemus rentoutui ja laukesi hillittömään hilpeyteen. »Se on sinulle», Maureen

sanoi. Harold ei ymmärtänyt, mitä Maureen tarkoitti, ennen kuin tämä työnsi kirjeen pöydän yli ja jätti sen aivan Haroldin kyynänpään viereen. Molemmat katsoivat kirjettä ikään kuin eivät olisi koskaan ennen nähneet sellaista. Se oli vaaleanpunainen. »Postileimassa lukee Berwick-upon-Tweed.»

Harold ei tuntenut ketään Berwickistä. Hän ei tuntenut kovin monta ihmistä mistään. »Ehkä siinä on virhe.»

»Tuskinpa. Ei postileimoissa ole virheitä.» Maureen otti telineestä paahtoleipää. Hän piti siitä kylmänä ja rapeana.

Harold tarkasteli salaperäistä kirjekuorta. Sen vaaleanpunainen sävy ei ollut samaa kuin kylpyhuoneen kaakeleissa, sävyyn sopivissa pyyhkeissä ja wc-istuimen nukkapeitteessä. Niiden vaaleanpunainen oli voimakassävyinen ja sai Haroldin tuntemaan että hän oli väärässä paikassa. Kirjeen väri oli kuitenkin herkkä. Turkkilaisten lokum-makeisten väri. Hänen nimensä ja osoitteensa oli kirjoitettu käsin kuulakärkikynällä, kömpelöin kirjaimin jotka kaatuivat toistensa päälle aivan kuin lapsi olisi tuher tanut ne kiireessä: *H. Fry, 13 Fossebridge Road, Kingsbridge, South Hams*. Harold ei tuntenut käsialaa.

»No», Maureen sanoi ja ojensi veistä. Harold asetti veitsen kärjen kirjekuoren kulmaan ja nirhasi kuoren auki. »Varovasti», Maureen varoitti.

Harold tunsi Maureenin katseen ottaessaan kirjettä ulos kuoresta ja kohensi lukulasejaan. Arkki oli kirjoitettu koneella ja lähetetty paikasta, jota hän ei tuntenut: St. Bernadinen saattokoti. *Hyvä Harold, tämä saattaa tulla sinulle yllätyksenä*. Haroldin katse siirtyi arkin alalaitaan.

»No mitä?» Maureen sanoi taas.

»Hyvä tavaton. Tämä on Queenie Hennessyltä.»

Maureen keihästi veitsemiä voinokareen ja levitti sen paahtoleivälle. »Keneltä?»

»Queenie Hennessy oli töissä panimossa. Monta vuotta sitten. Etkö muista?»

Maureen kohautti olkapäitään. »En käsitä miksi minun pitäisi. En käsitä miksi minun pitäisi muistaa joku jonka olen tavannut monta vuotta sitten. Saisinko hillopurkin?»

»Hän oli talousosastolla. Oikein hyvä työntekijä.»

»Tuo on marmeladia. Hillo on punaista. Jos katsoisit ennen kuin otat jotain käteesi, huomaisit, että siitä on apua.»

Harold ojensi Maureenille sen mitä tämä tarvitsi ja käänsi huomionsa takaisin kirjeeseen. Kirje oli kauniisti laadittu, tiettenkin; ei tietoaakaan kirjekuoren sekasortoisesta käsialasta. Sitteen Harold hymyili, sillä hän muisti, millainen Queenie oli aina ollut; Queenie oli tehnyt kaiken niin täsmällisesti, ettei mistään löytynyt moitteen sijaa. »Hän muistaa sinut. Lähettää terveisiä.»

Maureenin suu puristui suppuun. »Radiossa sanottiin että ranskalaiset haluavat meidän leipäämme. Eivät saa valmiiksi viipaloitua Ranskasta. Tulevat tänne ostamaan kaiken. Radiossa sanottiin että kesään mennessä leivästä voi tulla pulaa.» Hän vaikeni hetkeksi. »Harold! Onko jokin hätänä?»

Harold ei sanonut mitään. Hän suoristautui huulet raollaan ja kasvot kalpeiksi valahtaneina. Kun hän lopulta sai äänensä kuuluviin, se oli vaimea ja kuulosti kaukaiselta. »Queenieillä on... syöpä. Hän kirjoittaa hyvästelläkseen.» Harold hapuili lisää sanoja, mutta niitä ei löytynyt. Hän nykäisi housuntaskusta nenälliinan ja niisti nenänsä. »Minä... tuota. Hyvä tavaton.» Silmät täytyivät kyynelistä.

Kului pitkä tovi, ehkä useita minuutteja. Maureenin nielaisu rikkoi äänettömyyden. »Sepä ikävää», hän sanoi.

Harold nyökkäsi. Hänen olisi pitänyt kohottaa katseensa, mutta hän ei pystynyt siihen.

»Kaunis aamu», Maureen aloitti uudestaan. »Mitä jos nostaisit puutarhatuolit ulos?» Harold istui kuitenkin paikallaan liikumatta ja puhumatta, kunnes Maureen vei aamiaisasiat pois. Vähän myöhemmin eteisestä alkoi taas kuulua pölynimurin surinaa.

Hengitys ei tahtonut millään kulkea. Harold pelkäsi, että yhdenkin raajan tai edes lihaksen liikauttaminen laukaisisi tunnekuohun, jota hän yritti parhaansa mukaan pitää aisoissa. Miksi hän ei ollut kahteenkymmeneen vuoteen edes yrittänyt löytää Queenie Hennessyä? Hänen mieleensä nousi kuva pienestä tummatukkaisesta naisesta, jonka työtoveri hän oli ollut kauan sitten, ja tuntui käsittämättömältä, että tämä oli... mitähän? Kuusissakymmenissäkö? Ja kuolemaisillaan syöpään Berwickissä. Kaikista maailman paikoista, Harold ajatteli. Hän itse ei ollut koskaan käynyt niin kaukana pohjoisessa. Hän vilkaisi ulos puutarhaan ja näki, että laakeripensaaseen oli tarttunut muovinkaistale, joka lepatti ylös ja alas mutta ei lähtenyt irti. Hän työnsi Queenien kirjeen taskuunsa, taputti sitä varmuuden vuoksi kaksi kertaa ja nousi seisomaan.

*

Yläkerrassa Maureen sulki Davidin huoneen oven hiljaa ja seisoi hetken aloillaan hengittämässä sisäänsä Davidin olemusta. Hän avasi siniset verhot, jotka hän joka ilta veti ikkunan eteen, ja tarkisti, ettei ikkunalaudalla ollut pölyä valoverhojen kohdalla. Hän kiillotti Davidista Cambridgessa otetun valokuvan ja sen vieressä olevan mustavalkoisen vauvakuvan hopeakehyksen. Hän piti huoneen siistinä, koska hän odotti että David tulisi takaisin, vaikka ei tiennyt milloin se tapahtuisi. Osa hänestä odotti koko ajan. Miehillä ei ollut aavistustakaan siitä, millaista oli olla äiti, millaista oli lapsen rakastamisen tuska vielä silloinkin kun tämä oli jo lähtenyt kotoa. Maureen ajatteli alakerrassa vaaleanpunaista kirjettään lukevaa Haroldia ja toivoi että voisi puhua heidän poikansa kanssa. Hän lähti huoneesta yhtä hiljaa kuin oli sinne mennytkin ja meni vaihtamaan sänkyihin lakanoita.

Harold Fry otti lipaston laatikosta useita arkkeja Basildon Bond-paperia ja yhden Maureenin kuulakärkikynistä. Mitä syöpään kuolevalle naiselle yleensä sanottiin? Hän halusi kertoa, kuinka pahoillaan hän oli, mutta oli väärin kirjoittaa *Osanottoni*, sillä niin sanottiin korteissa, jotka lähetettiin niin sanotusti tapahtuman jälkeen; ja muutenkin se kuulosti muodolliselta, ikään kuin ei tosissaan välittäisi. Hän kokeili kirjoittaa: *Hyvä neiti Hennessy, toivon vilpittömästi että kuntonne paranee*, mutta kun hän laski kynän kädestään lukeakseen viestin, se näytti sekä jäykältä että oudolta. Harold rypisti paperin palloksi ja yritti uudestaan. Hän ei ollut milloinkaan ollut hyvä ilmaisemaan itseään. Rinnassa kuohuva tunne oli niin suuri, että oli vaikea löytää sanoja sitä varten, ja vaikka sanat löytyisivätkin, oli tuskin sopivaa kirjoittaa sillä tavoin ihmiselle, johon ei ollut pitänyt yhteyttä kahteenkymmeneen vuoteen. Jos osat olisivat olleen päinvastaiset, Queenie olisi kyllä tiennyt, mitä piti tehdä.

»Harold!» Maureenin ääni yllätti Haroldin. Hän oli luullut vaimon olevan yläkerrassa kiillottamassa jotain tai puhumassa Davidin kanssa. Maureenilla oli käsissä keltaiset kumikäsineet.

»Olen kirjoittamassa Queenielle viestiä.»

»Vai viestiä?» Maureen toisti usein Haroldin sanat.

»Niin. Haluatko panna nimesi alle?»

»Tuskinpa. Ei olisi lainkaan sopivaa panna nimeään sellaisen ihmisen viestiin jota ei tunne.»

Oli aika lakata huolehtimasta kauniista ilmaisusta. Tarvitsisi vain panna paperille päässä pyörivät sanat: *Hyvä Queenie, kiitos kirjeestäsi. Olen kovin pahoillani. Sinun Parhain terveisin, Harold (Fry)*. Vaisua, mutta siinä se oli. Hän pujotti kirjeen kuoreen, liimasi kuoren kiireesti kiinni ja jäljensi siihen St. Bernadinen saattokodin osoitteen. »Käyn panemassa tämän postilaatikkoon.»

Kello oli yli yksitoista. Harold otti vettähylykivän takkinsa nauhasta, johon Maureen halusi hänen aina ripustavan sen. Ovella

nenään tulvahti lämmön ja suolaisen ilman tuoksu. Vaimo ehätti vierelle jo ennen kuin hän ehti astua kynnyksen yli.

»Viivytkö kauan?»

»Minähän menen vain kadun toiseen päähän.»

Maureen katsoi sammalenvihreillä silmillään ylöspäin Haroldiin hento leuka pystyssä, ja Harold toivoi että osaisi sanoa jotain mutta ei osannut, ei ainakaan mitään sellaista, millä olisi merkitystä. Hänen teki mieli koskettaa Maureenia niin kuin ennen vanhaan ja laskea päänsä lepäämään Maureenin olkapäälle. »Hei sitten, Maureen.» Hän sulki ulko-oven heidän väliinsä ja varoi paukauttamasta sitä.

Fossebridge Roadin talot oli rakennettu kukkulalle Kingsbridgen yläpuolelle, ja kiinteistönvälittäjien kielellä ilmaistuna niiden edullinen sijainti avasi avarat näköalat kaupungin ja sitä ympäröivän maaseudun yli. Etupihan puutarha vietti kuitenkin vaarallisen jyrkästi kohti jalkakäytävää, ja kasvit olivat kietoutuneet bambukeppien ympärille kuin henkensä hädässä. Harold harppoi alas jyrkkää betonipolkua hiukan kovempaa vauhtia kuin olisi halunnut ja huomasi samalla viisi uutta voikukkaa. Ehkä hän iltapäivällä ottaisi esiin Roundupin ja myrkyttäisi ne. Siinä olisi jotain tekemistä.

Naapuri huomasi Haroldin ja vilkutti siirtyen samalla kohti pihoja erottavaa aitaa. Rex oli lyhyt mies, jolla oli alapäässä siistit jalat, ylhäällä pieni pää ja keskellä hyvin pyöreä vartalo, ja siksi Harold tuli toisinaan ajatelleeksi, ettei häntä saisi pysähtymään lainkaan, jos hän sattuisi kaatumaan. Rex vierisi alas rinnettä kuin tynnyri. Naapuri oli jäänyt leskeksi puoli vuotta aikaisemmin, suunnilleen samoihin aikoihin kun Harold oli jäänyt eläkkeelle. Elizabethin kuoleman jälkeen Rex puhui usein siitä, kuinka vaikeaa elämä oli. Hän puhui siitä mielellään hyvin pitkään. »Vähintä mitä voi tehdä on kuunnella», Maureen oli sanonut, mutta Harold ei ollut aivan varma, tar-

koittiko Maureen yleensä kaikkia ihmisiä vaiko vain Haroldia erityisesti.

»Oletko menossa kävelylle?» Rex kysyi.

Harold yritti saada aikaan hilpeää äänensävyä, jonka hän toivoi ilmaisevan, ettei nyt ollut oikea hetki pysähtyä juttelemaan. »Onko sinulla mitään postitettavaa?»

»Ei minulle kukaan kirjoita. Sen jälkeen kun Elizabeth meni pois olen saanut pelkkiä mainoksia.»

Rex tuijotti eteensä ja Harold huomasi oitis, mihin suuntaan keskustelu oli kääntymässä. Hän loi katseensa ylöspäin; silkkipaperitaivaalla kökötti pilvenhattaroita. »Kaunis päivä.»

»Kaunis tosiaan», Rex sanoi. Seurasi tauko, ja Rex täytti sen huokaamalla. »Elizabeth piti auringonpaisteesta.» Uusi tauko.

»Hyvä sää ruohonleikkuuseen», Harold sanoi.

»Oikein hyvä. Kompostoitko sinä leikatun ruohon vai käytätkö sitä katteena?»

»Olen huomannut että leikattu ruoho tarttuu kenkiin, jos sen jättää maahan. Maureen ei pidä siitä että vien kengänpohjissa roskaa sisään.» Harold vilkaisu purjehduskenkiään ja ihmetteli, miksi ihmiset käyttivät sellaisia, vaikka eivät ollenkaan aikoneet lähteä purjehtimaan. »No niin, pitää jatkaa matkaa, että kirje ehtii puolenpäivän tyhjennykseen.» Kirjettään heilutellen Harold kääntyi jalkakäytävälle.

Ensimmäistä kertaa elämässään Harold pettyi huomattessaan, että postilaatikko tuli vastaan odotettua nopeammin. Hän yritti välttää sitä ylittämällä tien, mutta siellä se vain odotti Fossebridge Roadin kulmassa. Hän kohotti Queenielle osoitetun kirjeen luukulle, mutta jäähmettyi aloilleen ja katsoi taakseen lyhyttä matkaa, jonka oli juuri kulkenut.

Omakotitalot olivat rapattuja ja ne oli maalattu keltaisen, lohenvunaisen ja sinisen eri sävyin. Toisissa oli vielä jäljellä viisikymmentäluvulta peräisin oleva harjakatto ja siinä puolikuun

muotoinen koristepalkki; toisiin oli rakennettu ylimääräinen liuskekeivin katettu ullakkokerros; yhden ulkoasu oli uusittu kokonaan sveitsiläiseen alppimajatyyliin. Harold ja Maureen olivat muuttaneet taloonsa neljäkymmentäviisi vuotta aikaisemmin, heti naimisiin mentyään. Ennakkomaksu oli vienyt kaikki Haroldin säästöt; verhoihin ja huonekaluihin ei ollut jäänyt mitään. He olivat pysytelleet omissa oloissaan, ja ajan mittaan naapurit olivat vaihtuneet ja vain Harold ja Maureen olivat jääneet. Puutarhaa olivat ennen koristaneet vihannespenskit ja lamppi. Maureen oli säilönyt vihanneksia joka kesä, ja Davidilla oli ollut kultakaloja. Talon takana oli ollut puutarhavaja jossa oli tuoksunut lannoite ja jonka seinillä oli ollut korkealla koukkuja työkalujen ja nyörien ja narujen ripustamista varten. Ne kaikki olivat kuitenkin olleet poissa jo pitkään. Heidän poikansa koulukin, joka oli ollut vain kivenheiton päässä pojan huoneen ikkunasta, oli jyrätty nurin, ja sen tilalle oli rakennettu viisikymmentä kirkkain pääväreimä maalattua kohtuuhintaista taloa ja pystytetty yrjöjenaikaisia kaasulyhtyjä jäljittelevät katulamput.

Harold ajatteli, mitä oli kirjoittanut Queenielle, ja sanojen vajavaisuus hävetti häntä. Hän kuvitteli, kuinka palaisi kotiin ja kuinka Maureen puhuisi Davidin kanssa ja kuinka elämä jatkuisi täsmälleen samanlaisena lukuun ottamatta sitä, että Queenie kuolisi Berwickissä, ja hän tunsu musertuvansa. Kirje lepäsi postilaatikon suun tummilla huulilla. Hän ei kyennyt päästämään sitä käsistään.

»Nythän on sentään kaunis päivä», hän sanoi ääneen, vaikka ketään ei ollut katsomassa. Muutakaan tekemistä ei ollut. Yhtä hyvin voisi kävellä seuraavalle postilaatikonalle. Hän kääntyi Fosbridge Roadin kulmasta ennen kuin ehti muuttaa mieltään.

Ei ollut Haroldin tapaista tehdä äkillisiä päätöksiä. Hän tiesi sen kyllä. Eläkkeelle jäämisen jälkeen päivät olivat kuluneet minkään muuttumatta; vain vyötärönseutu tukevoitui ja tukka harveni. Hän nukkui yönsä huonosti eikä saanut toisinaan unta

lainkaan. Silti hän pysähtyi taas miettimään, kun seuraava postilaatikko ilmestyi eteen odottamattoman pian. Hän oli aloittanut jotain, vaikka ei oikein tiennytkään mitä, ja kun se kerran oli aloitettu, hän ei ollut vielä valmis lopettamaan. Otsalle kihosi hikihelmiä, odotus sai veren tykyttämään suonissa. Jos hän veisi kirjeen Fore Streetin postitoimistoon, se ehtisi takuuvarmasti perille seuraavan päivän postinjakoon.

Auringonpaiste painautui lämpimänä takaraivolle ja hartioille, kun Harold asteli pitkin uuden asuinalueen katuja. Hän vilkuili sisään talojen ikkunoista, ja toisinaan niissä ei näkynyt mitään, toisinaan taas ihmiset tuijottivat vastaan ja hän tunsi tarvetta kiirehtiä eteenpäin. Toisinaan näkyi jotain yllättävää: posliinikoriste, maljakko, tuubakin. Herkkiä minuuden rakennusosia, joilla ihmiset merkitsivät ulkomaailman rajat. Harold yritti kuvitella, mitä ohikulkija saisi tietää hänestä ja Maureenista katsoessaan Fossebridge Roadin numeron 13 ikkunoihin, ja sitten hän ymmärsi ettei ohikulkija näkisi kovin paljon, koska ikkunoissa oli valoverhot. Reisilihakset nytkähdellen hän suuntasi rantaan.

Oli laskuveiden aika, ja maalia kaipaavat veneet kenottivat kallellaan mustan liejun peittämässä kuunmaisemassa. Harold nilkutti vapaalle penkille, hivutti Queenien kirjeen taskustaan ja avasi sen taitoksista.

Queenie muisti. Näin monen vuoden jälkeen. Ja siitä huolimatta Harold oli elänyt tavanomaista elämäänsä ikään kuin se, mitä Queenie oli tehnyt, ei merkitsisi mitään. Harold ei ollut yrittänyt estää Queenieta. Hän ei ollut seurannut. Ei ollut edes hyvästellyt. Taivas ja katukiveys sumentuivat ja sulautuivat yhteen, kun tuoreet kyyneleet tulvahtivat silmiin. Sitten näkyi nuoren äidin ja lapsen vetinen hahmo. Kummallakin näytti olevan kädessä jäätelötötterö, sojossa kuin soihtu. Äiti nosti pojan istumaan penkin toiseen päähän.

»Upea päivä», Harold sanoi ja yritti olla kuulostamatta itkevältä vanhalta mieheltä. Nainen ei kohottanut katsettaan eikä

ilmaissut olevansa samaa mieltä. Hän kumartui lapsen nyrkin ylle ja nuolaisi jäätelöön sileän vanan estääkseen sitä valumasta. Poika katseli äitiään niin hiljaa ja niin läheltä että pojan kasvat olivat kuin osa äidin kasvoja.

Harold mielti, oliko hän itse koskaan istunut rannassa syö-mässä jäätelöä Davidin kanssa. Varmaankin oli, mutta ajatuksia penkoessaan hän ei löytänyt selvää muistikuvaa. Oli jatkettava matkaa. Kirje oli vietävä postiin.

Toimistotyöläiset naureskelivat lounastuoppiensa ääressä Old Creek Innin edustalla, mutta Harold tuskin huomasi heitä. Lähtiessään nousemaan jyrkkää Fore Streetiä hän ajatteli äitiä, joka oli niin uppoutunut lapseensa ettei nähnyt muita lainkaan. Hänen mieleensä tuli Maureen, joka jutteli Davidin kanssa ja kertoili pojalle heidän elämästään. Maureen oli aina kirjoittanut Haroldin nimen («isä») kirjeiden ja korttien alle. Maureen oli myös järjestänyt Haroldin isän hoitokotiin. Se herätti väis-tämättä kysymyksen – samalla Harold painoi jalankulkuvalon nappulaa – oliko Maureen todellisuudessa Harold. »Kuka minä sitten olen?»

Harold harppoi postikonttorin ohi pysähtymättä.

2

Harold, huoltoaseman tyttö ja uskon asia

HAROLD OLI EHTINYT melkein Fore Streetin päähän. Hän oli kulkenut ohi suljetun Woolworthin, ohi ilkeän lihakaupiaan («pieksää vaimoan», Maureen sanoi) ja kiltin lihakaupiaan («vaimo on jättänyt hänet»), ohi kellotornin ja *South Hams Gazette*n toimituksen, ja nyt hän oli viimeisten liikkeiden kohdalla. Pohjelihaksia kiristi joka askeleella. Joen suisto hohotti takanapäin auringonpaisteessa kuin peltilevy; veneet näkyivät enää pikkuruisina valkoisina läikkinä. Harold pysähtyi matkatoimiston eteen, koska halusi levätä kenenkään huomaamatta, ja teeskenteli lukevansa ikkunaan pantuja lomatarjousmainoksia. Bali, Napoli, Istanbul, Dubai. Haroldin äidillä oli ollut tapana puhua niin haaveksivasti pakenemisesta maihin, joissa kasvoi trooppisia puita ja joissa naisilla oli kukkia hiuksissaan, että poika oli nuoruudessaan suhtautunut vaistomaisen epäilevästi kaikkeen tuntemattomaan. Mikään ei ollut muuttunut kovin paljon sen jälkeen kun hän oli mennyt naimisiin Maureenin kanssa ja he olivat saaneet Davidin. Joka vuosi he viettivät kaksi viikkoa samassa lomakylässä Eastbournessa. Harold hengitti useamman

kerran syvään saadakseen hengityksen tasaantumaan ja jatkoi matkaa pohjoiseen.

Liikkeet vaihtuivat asuintaloihin, joista osa oli rakennettu punertavanharmaasta Devonin kivistä, osa oli maalattu ja osa verhoiltu liuskekevillä, ja niiden jälkeen kadusta haarautui umpikujia, joiden varrella oli uusia asuintaloja. Magnoliat olivat puhkeamaisillaan kukkaan: paljaiksi riisuttuja oksia koristivat röyhelöiset valkoiset tähdet. Kello oli jo yksi; postilaatikot oli tyhjennetty puolen päivän aikaan. Harold päätti ostaa jotain syötävää henkensä pitimiksi ja etsiä sitten seuraavan postilaatikon. Kun liikennevirtaan tuli katkos, hän ylitti tien ja meni huoltoasemalle, jonka kohdalla asuintalot loppuivat ja pellot alkoivat.

Kassalla haukotteli nuori tyttö. Hän oli vetänyt T-paidan ja pitkien housujen peitoksi punaisen tunikan, jonka rintalaatas-
sa luki PARASTA PALVELUA. Tukka roikkui rasvaisina suortuvina
pään kummallakin puolella, ja korvat pistivät esiin suortuvien
välistä. Iho oli rokonarpinen ja kalpea, ikään kuin hän ei olisi
päässyt ulos pitkään aikaan. Tyttö ei ymmärtänyt, mitä Harold
tarkoitti, kun tämä pyysi kevyttä purtavaa, ja hänen auki loksah-
tanut suunsa jäi ammolleen niin että Harold epäili sen saattavan
jähmettyä lopullisesti siihen asentoon. »Onko teillä jotain syötä-
vää?» hän kysyi. »Jotain mistä saa voimia.»

Tytön silmäluomet värähtivät. »Ai, siis purilainen.» Hän laa-
husti jääkaapille ja näytti, kuinka Grillipeto-juustopurilainen ja
ranskalaiset kuumennettiin mikroaaltouunissa.

»Hyvä tavaton», Harold sanoi heidän katsellessaan, kuinka
rasiaan pakattu purilainen pyöri ikkunan takana. »Minulla ei
ollut aavistustakaan, että huoltoasemalta saa kokonaisen aterian.»

Tyttö haki purilaisen mikroaaltouunista ja tarjosi kerta-annos-
pusseja, joissa oli tomaattisosetta ja ruskeaa kastiketta. »Mak-
satteko polttoaineesta myös?» hän kysyi pyyhkiessään hitaasti
käsiään. Kädet olivat pienet kuin lapsen.

»Ei, ei. Olen vain ohikulkumatkalla. Kävelemässä oikeastaan.»

»Ai», tyttö sanoi.

»Olen postittamassa kirjettä henkilölle, jonka olen tuntenut kauan sitten. Ikävä kyllä hänellä on syöpä.» Kauhukseen Harold huomasi pitävänsä tauon ennen kuin sanoi viimeisen sanan ja madaltavansa ääntään sen kohdalla. Hän huomasi myös näyttävänsä kasvaimen muotoa sormillaan.

Tyttö nyökkäsi. »Minun tädilläni oli syöpä», hän sanoi. »Siis ihan kaikkialla.» Hän antoi katseensa liukua ylös ja alas pitkin myymälän hyllyjä kuin osoittaakseen, että syöpää saattoi löytyä vieläpä tiekarttojen ja autovahojenkin takaa. »Pitää silti säilyttää myönteinen asenne.»

Harold lakkasi syömästä purilaistaan ja pyyhki suutaan paperilautasliinalla. »Miten niin myönteinen?»

»Pitää uskoa. Niin minä ajattelen. En minä lääkkeistä ja sen semmoisista perusta. Pitää uskoa että potilas paranee. Ihmismiellessä on paljon sellaista mitä ei ymmärretä. Mutta jos uskoo, pysyy mihin tahansa.»

Harold tuijotti tyttöä ihmeissään. Hän ei tiennyt, miten se oli tapahtunut, mutta tyttö näytti seisovan valokehässä ikään kuin aurinko olisi siirtynyt paikaltaan, ja tytön tukka ja iho hohtivat läpikuultavan kirkkaina. Ehkä hän tuijotti liian pitkään, sillä tyttö kohautti olkapäitään ja puri alahuultaan. »Kuulostaako roskapuheelta?»

»Ei toki, ei ollenkaan. Tämä on hyvin kiinnostavaa. Valitettavasti minä en itse ole koskaan oikein ymmärtänyt uskonnon päälle.»

»En minä uskontoa tarkoita. Tarkoitan vain, että kun ei tiedä jotain, pitää vain jaksaa uskoa ja pyrkiä tavoitteeseen. Uskolla voi saada aikaan ihmeitä.» Tyttö kierteli hiussuortuvaa sormensa ympäri.

Haroldista tuntui, ettei hän ollut koskaan tavannut niin yksinkertaista varmuutta, ja vielä niin nuorena ihmisessä; tytön sanat

kuulostivat niin kertakaikkisen selviltä. »Ja paraniko hän sitten? Siis se täti? Uskon avulla?»

Hiussuortuva oli nyt niin tiukasti kiertyneenä tytön sormen ympärille, että Harold pelkäsi sen juuttuneen siihen. »Täti sanoi että se antoi toivoa kun kaikki muu oli mennyttä...»

»Onko täällä ketään töissä?» huusi liituraitapukuinen mies tiskin äärestä. Hän naputti auton avaimia tiskin kovaan pintaan, mittasi hukkaan heitettyä aikaa.

Tyttö pujotteli takaisin kassakoneen ääreen, missä liituraitamies katsoi merkitsevästi kelloaan. Hän oli kohottanut ranteensa korkealle ilmaan ja osoitti kellotaulua. »Minun pitää ehtiä Exeteriin puolessa tunnissa.»

»Tuliko polttoainetta?» tyttö sanoi asettuen entiselle paikalleen savukkeiden ja arpojen eteen. Harold yritti tavoittaa tytön katsetta, mutta tämä ei enää katsonut häneen, vaan oli palannut tylsistyneeseen ja ontoon olotilaansa ikään kuin keskustelua tädistä ei olisi lainkaan käyty.

Harold jätti maksun purilaisesta tiskille ja lähti ovelle. Uskoako? Eikö tyttö ollut käyttänyt juuri sitä sanaa? Sitä sanaa ei kuullut kovin usein, ja se kuulosti oudolta. Hän ei ollut aivan varma siitä, mitä tyttö oli uskolla tarkoittanut, eikä siitä, mitä hänen omasta uskostaan oli jäljellä, mutta sana kaikui hänen päässään hämentävän sitkeästi. Kuusikymmentäviisi vuotta täytettyään hän oli alkanut pitää todennäköisenä, että oli odotettavissa ongelmia. Nivelten jäykistymistä, korvien soimista, silmien vuotamista pienessäkin tuulenvireessä, äkillistä rintakipua joka oli ennakkovaroitus jostain vielä uhkaavammasta. Mutta mitä ihmettä oli tämä äkillinen tunnekuuhu, joka sai koko vartalon tärisemään puhtaasta tarmosta? Harold kääntyi kohti valtatieä A381 ja päätti taas pysähtyä seuraavan postilaatikon kohdalla.

Hän oli poistumassa Kingsbridgestä. Tie kapeni yhdeksi ainoaksi kaistaksi, ja jalkakäytävä katosi lopulta kokonaan. Puiden oksat olivat kasvaneet ylhäällä yhteen tunnelikatoksi, johon

Olen tulossa.
Sinun tarvitsee vain odottaa.
Minä aion nimittäin pelastaa sinut.
Minä kävelen ja kävelen,
sinun pitää vain elää, ja elää.

Harold Fry

QUEENIE HENNESSY,

ST. BERNADINEN SAATTOKOTI

BERWICK-UPON-TWEED

HAROLD FRY viettää harmaita eläkepäiviään äksyn vaimonsa Maureenin kanssa englantilaisessa pikkukylässä. Kunnes eräänä päivänä hän saa kirjeen Queenieltä, ystävältään jota hän ei ole tavannut 20 vuoteen ja joka tekee nyt kuolemaa tuhannen ja yhdeksän kilometrin päässä. Vastauskirje kädessään ja purjehduskengät jalassaan Harold Fry ohittaa ensin yhden postilaatikon ja sitten toisen. Ja kolmannen. Alkaa odottamaton pyhiinvaellusmatka halki Englannin – matka jonka aikana Haroldille tapahtuu mitä merkellisimpiä asioita, ei vähiten hänen omassa sydämessään.

